

УДК 377.3.09:005(477)

Чернова І.В.¹, Цуркаль А.В.²

¹к.філол.н., доц. кафедри бізнесу та управління НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя, Україна

²здобувач вищої освіти, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя, Україна

БІЗНЕС-ОСВІТА В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ:

УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

Бізнес-освіта є засадничою для розвитку сучасного підприємництва, адже робота в динамічному середовищі сучасного ринку потребує кваліфікованих управлінців з високою адаптивною здатністю, оскільки формує бізнес-лідерів з інноваційним мисленням, які стають амбасадорами змін з надзвичайною конкурентоспроможністю. Глобалізація висуває нові вимоги до професійних компетенцій, на забезпечення яких і скерована вітчизняна система бізнес-освіти. Проте, крім беззаперечних здобутків у сфері бізнес-освіти, існує низка проблем, що гальмують її розвиток.

Наукові дослідження, присвячених бізнес-освіті, охоплюють різні аспекти цього явища. Насамперед, зосереджуються на якості бізнес-освіти та її відповідності вимогам ринку праці[1,2]. Як показує вітчизняна практика, досі існує розрив між запитами роботодавців та знаннями й навичками випускників бізнес-шкіл різного штибу. Тому окреслюється потреба кореляції потреб ринку та та змісту підготовки фахівців у сфері бізнесу. Як стверджують С. Каленюк та Н. Шкільний, бізнес-освіта є рушійною силою підприємництва та інноваційної діяльності, що є особливо актуальним для української економіки[1], а в дослідженнях М. Гаврилка обрунтовується важливість удосконалення освітніх програм з бізнес-адміністрування з орієнтацією на міжнародний досвід[2]. О. Філіпенко та І. Василенко звертають увагу на актуальності розвитку програм MBA та сертифікаційних курсів, орієнтованих на реалії українського бізнесу, а також на роль іноземних освітніх установ в українському освітньому просторі[3]. Проте констатують недостатню державну підтримку бізнес-освіти та інші проблеми з фінансуванням та інвестиціями в освіту для дорослих. Універсальним кроком, який би допоміг вирішити ці проблеми, є тісна співпраця бізнесу й освітніх центрів в напрямку узгодження програм підготовки з потребами ринку.

В Україні бізнес-підготовку пропонують різні державні та приватні інституції та структури. Міністерство освіти і науки України, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Державна служба зайнятості - беруть участь у розробці політики розвитку бізнес-освіти, ініціюють дослідження, наводять статистику щодо потреб ринку праці у фахівцях різних галузей. За даними Міністерства освіти і науки України, попит на бізнес-освіту залишається стабільним, зокрема у 2023-2024 роках

понад 25% обраних магістерських програм були пов'язані з бізнес-адмініструванням, економікою та управлінням[4].

Приватний сегмент бізнес-освіти забезпечують заклади вищої освіти, бізнес-школи та корпоративні навчальні центри (Києво-Могилянська бізнес-школа (kmbs), Львівська бізнес-школа УКУ (LvBS), Міжнародний інститут бізнесу (МІБ) та ін). Проте більшість бізнес-шкіл орієнтується на академічні підходи, тоді як попит ринку все частіше зосереджується на практичних і прикладних навичках, що потребує змін у змісті та методах навчання.

Опитування роботодавців та здобувачів бізнес-освіти показують, що наявні програми не завжди відповідають сучасним вимогам бізнесу, випускники часто не володіють практичними навичками та сучасними технологіями (цифрова трансформація, робота з великими даними та штучним інтелектом), що ускладнює їхню адаптацію до реальних умов бізнесу, бізнес-програми сфокусовані на знаннях зі слабких прикладних аспектом, окремі програми (MBA) недоступні для потенційних фахівців. Також в Україні спостерігається недостатній рівень інтеграції з міжнародною спільнотою, адже окремі програми не відповідають міжнародним стандартам, і лише незначна частина викладачів мають досвід викладання чи навчання за кордоном.

Щоб подолати окреслені проблеми та поліпшити якість бізнес-освіти в Україні, потрібні рішучі кроки. Зокрема, університетам та бізнес-школам варто активніше співпрацювати з компаніями для вивчення їхніх потреб. Це дозволить створювати адаптовані програми, які надаватимуть здобувачам актуальні знання та навички. Доцільно збільшити кількість стажувань та навчальних практик із застосуванням знань на практиці.

Доступність якісної бізнес-освіти має стати державною стратегією (стипендії, програми підтримки освітніх центрів, залучення приватного сектора до фінансування бізнес-освіти, спонсорство, інвестиції в обладнання для навчання, підтримка науково-дослідних проєктів тощо).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Каленюк, І. С., Шкільний, Н. – «Бізнес-освіта як фактор розвитку підприємництва в Україні» // Вісник Київського національного економічного університету. – Київ: КНЕУ, 2021.
2. Гаврилко, М. – «Особливості бізнес-освіти в Україні: проблеми та перспективи» // Науковий вісник Міжнародного інституту менеджменту. – Київ: МІМ, 2022.
3. Філіпенко, О. – «Вплив міжнародних стандартів на розвиток бізнес-освіти в Україні» // Наукові записки Національного університету «Острозька академія», 2023.
4. Міністерство освіти і науки України – Офіційні дані щодо бізнес-освіти в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/>.